

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XVI. Cupientes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Alterum. Vt non nisi vna commendetur, idque si euidens necessitas, aut vtilitas ecclesie exigat. Tertium. Vt commenda vltra sex menses non duret. Adijcitur autem, quicquid factus actum fuerit in ecclesiarum parochialium commendis, ipso iure irritum esse.

SUMMARIUM.

1. Parochialis ecclesia non commendari debet, nisi ob necessitatem, vel vtilitatem ecclesie.
2. Et tali non nisi vna commendari potest.
3. Ordinariè etiam non vltra sex menses.
4. Dubijs & difficultatibus circa commendas occurrì solitis satis prospexit Trident. Concil. sess. 24. c. 18. de reformat.

NOTANDVM I. Commendæ ab Episcopis, & similibus Prælatibus fieri non debent, nisi ob necessitatem, vel vtilitatem ecclesie; vt eam commendatarius interim custodiat & administret, donec idoneus ei pastor provideatur. Quamuis autem is, cui ecclesia ad tempus commendata est, titulum beneficii non habeat, plus tamen iuris obtinet, quam merus administrator, aut custos: quippe cum, spectata saltem consuetudine, permittatur Commendatario, vt fructus beneficii interim percipiat, & annexis beneficii iuribus vtatur; cum & labores parochiales sustineat. Ita docet hie Ioan. Monachus num. 3.

NOTANDVM II. Sicut nemo potest duas ecclesias curatas habere in titulum, absque Papæ dispensatione; ita nec duas in commendam: sed vnam intitulatam, & alteram commendam temporalem nihil obstat eundem obtinere, iuxta c. dudum, 54. extrâ, hoc tit. & notat hie Gl. ver. vnam.

NOTANDVM III. Ordinariè Episcopus non potest alicui parochialem ecclesiam dare in commendam vltra sex menses: quamuis possit ad tempus minus; sicuti & ante sex menses reuocare, saltem ex causa. Cum enim commenda temporalis non in vtilitatem personæ fiat, sed in solius ecclesie vtilitatem: id eo huius sensum ratio habenda est, ita tamen

vt Commendatarius damnata non patiatur, aut aliter id ipsi compensetur. Videri potest Azor tom. 2. lib. 6. cap. 3. q. 6. §. Quæres. Porro licet ordinariè, vt dixi, Episcopus non possit tempus semestrem prorogare, vt beate tradit hie Gl. ver. durare; secus tamen dicendum videtur, si necessitas ecclesie prorogationem commendæ postulet; Vt quia intra sex menses idoneus Pastor, seu Rector haberi nequit, aut quia Pastor ordinarius longiore tempore abesse debet. Deinde Capitulum commendam prorogare poterit, si accidat sedem Episcopalem vltra sex menses vacare, sicuti notauit Azor cit. c. 3. q. 6. §. 3. Porro his difficultatibus, ac dubijs, quæ circa commendas occurrere solent, satis prospectum est in Concilio Trident. sess. 24. c. 18. de reformat. quod etiam in plerisque apud nos ecclesiis seruatur; Vt in eiusmodi casu, quo ecclesie Parochialis pastor absens est, vel parochia vacante idoneus Rector statim institui non potest, interim Vicarius congrua ei assignata reddituum portione deputatur, qui onera ecclesie sustineat. Videri potest Ioan. Gallemart in declarat. Cardinal. prætermisissis, Sess. 6. de confirmat. c. 3. ver. commendæ perpetuæ, fol. 683.

CAPITVLVM XVI.

Cupientes.

Continet hæc constitutio tum confirmationem e. quàm sit, supra, eod. lib. & tit. tum quasdam ad eam adiectiones. In primis enim decreuit Gregor. X. in cit. c. Vt electores, quamprimùm commodè fieri potest, electionem præsentent electo, an consensum præbere velit: Huic decreto adijcit Nicolaus III. in ista constitutione, §. Cæterùm, vt, si electores vltra octo dies ex eo tempore numerandos, quo commodè potuerunt electionem electo intimare, distulerint, à prosecutione electionis quoad suas personas exclusi sint, & à beneficijs eius ecclesie per triennium suspensi; quòd si in ea propria auctoritate se ingesserint, in perpetuum priuati existant.

Secundò decreuit Gregor. X. vt electus intra mensem à die præsentationis computandum, consensum adhibere teneatur, nisi recusare velit. Huic Nicol. III. id solùm explicationis gratiâ adjicit, huius mensis computationem faciendam etiam esse à tempore, quo electio non quidem à Capitulo præsentata est electo, sed ea aliter in eius notitiam peruenit.

Tertiò decreuit Gregor. X. vt electus intra tres menses, post præstitum consensum, confirmationem petere teneatur. Hanc partem Constitutionis Gregorianæ, quod attinet ad ecclesias Cathedrales, & regulares, quæ Sedi Apostolicæ immediatè subiectæ sunt, immutat Nicolaus III. statuens, vt electus post consensum præsentationi præstitum, vel si præsentatiõ tempore debitò facta non sit, post habitam noticiam electionis, intra vnum mensem iter arripiat ad Sedem Apostolicam pro petenda confirmatione. Finito autem eo mense, considerandum erit tempus, quo spectatà locorum distantia Romam accedere electus potuisset; atque insuper ad tempus istud viri boni arbitrio æstimandum, adjiciuntur viginti dies, intra quos si personaliter (nisi ob magnam loci distantiam priuilegio, aut consuetudine præscripta remisso facta sit) non aduenerit; aut, si iustè impeditus sit, procuratorem seu Nuncium non miserit, aut si is intra dies quindecim post dictos viginti numerandos plenam fidem non fecerit de impedimento, tum electus omni iure, si quod habet, priuatus existit; nisi talia impedimenta interuenissent, quæ ad declinationem pœnæ huius iudicii sufficientia videantur. Probare autem electus debet impedimentum personalis aduentus sui, & nihilominus, eo impedimento cessante, personaliter comparere; alioquin amittit ius suum, vti habetur in §. Insuper. Atque hæc de electo. Quòd verò ad electores attinet, ij duas personas ex Capitularibus sufficienter instructas ad Sedem Apostolicam mittere debet, & quidem expensis prælaturæ, si bona eius à bonis Capituli diuisa sint: Sin verò communia, ex eisdem, vel si non suppetant, aliunde à Capitulo prouisis. Quòd si

verò accidat, electionem in discordia fieri tum electus, vel electi (quo casu diuersarum electionum, ex vtraque parte Capitulares duo mittendi sunt) expensas sustinere debent; idque sub pœna priuationis, nisi eos inopia excuset. Vide quæ dixi in c. vt præteritæ, 45. extrâ, hoc tit. Si autem electores dictas personas, vel saltem, si ex impeditæ sint, procuratorem sufficienter instructum non miserint, patiantur pœnam.

Atque hæc, quæ dicta sunt, ferme similiter locum habere debent in causis electionum, in quibus ad Sedem Apostolicam appellatio conceditur, iuxta c. 1. eod. lib. & tit.

Ad extremum adjicit Nicol. III. in postulatione quædam obseruanda esse, quæ de electione supra dicta sunt; nisi aliquis postuletur, qui antea ecclesiæ alicui alligatus sit; tum enim iura antiqua obseruari debent: In duobus præterea causam postulationis diuersam esse, notum est: Videl. Quòd postulatus consensum postulationi præbere non debeat; & quod ad ipsum non pertineat expensas fecere, sed ad postulantes, tamen si postulatio in discordia facta fuerit. Vtrum verò postulantes, eligentes, aut electi repetere possunt expensas, quas fecerunt, id ex æquitate & præscripto aliorum canonum iudicandum erit. Vide quæ dixi supra in cit. c. Vt præteritæ.

CAPITVLVM XVII.

Fundamenta.

SUMMARYM.

1. *Constantinus Imperator Lateranosium palatium, ipsamq. urbem Romanam Syluestro I. & eius successoribus donauit.*
2. *Hanc donationem Constantinianam certam esse suis publicis diplomatis Frænci Reges professi sunt.*
3. *Nullus Imperator, Princeps, aut alius notabilis præeminentia vel potentia debet eligi in senatorem aut Rectorem urbis.*
4. *Excipiuntur, qui originem ex Vrbe Romana*